

Для повного і точного уявлення специфіки інноваційних процесів, які відбуваються в сучасному освітньому просторі, в системі освіти можна виділити два типи навчально-виховних закладів: традиційні й ті, які розвиваються. Для традиційних систем характерне стабільне функціонування, спрямоване на підтримку порядку, усталеного раніше. Для систем, які розвиваються, характерний пошуковий варіант розвитку. У системах, які розвиваються, інноваційні процеси реалізуються в таких напрямках: формування нового змісту освіти, розробка і запровадження нових педагогічних технологій.

Інноваційні освітні процеси виробляють у студента вміння орієнтуватися в нестандартних умовах, аналізувати проблеми, які виникають у нестандартних умовах, самостійно розробляти і реалізовувати основні рішення.

Інноваційні методи і засоби навчання різноманітні: 1) тренінги; 2) ситуаційні завдання; 3) майстер-класи; 4) творчі завдання; 5) прес-конференції; 6) наукові дискусії; 7) тестування; 8) захист рефератів; 9) створення аналітичних записок; 10) кейси; 11) ігрове навчання; 12) колоквиуми; 13) досліджувальний метод вивчення; 14) дискусії; 15) пост-тести; 16) круглі столи; 17) презентації; 18) проблемне навчання; 19) мультимедійні лекції та практичні заняття; 20) електронні навчальні видання й ін.

У процесі викладання гігієни на медичному факультеті викладачі кафедри поєднують як традиційні, так і інноваційні методи при вивченні різних розділів дисципліни. Аналіз результатів їх використання показав, що кожен розділ повинен мати різноманітність і те, що найбільш розкриває суть дисципліни, – інноваційні методи.

На лекційних і практичних заняттях широко застосовуються різні дидактичні матеріали, відео-, аудіо-, комп'ютерна техніка, запроваджене комп'ютерне тестування, розроблені мультимедійні посібники. Мультимедійні засоби мають ефект наочності, який допомагає студенту засвоїти матеріал і повною мірою забезпечує доступ до додаткової інформації з вивчених дисциплін, сприяє творчому засвоєнню матеріалу. Усе це допомагає формуванню професійного потенціалу майбутніх лікарів.

Інноваційні педагогічні технології застосовуються не тільки в аудиторній роботі зі студентами, а й при організації самостійної роботи студентів у формі ситуаційних задач, тестів із метою розвитку і поглиблення теоретичних знань і практичних навичок студентів.

Проведені дослідження довели, що інноваційні освітні технології істотно сприяють формуванню творчого стилю лікаря, підвищують мотивацію, глибину і повноту оволодіння професією.

Національна освіта має бути рентабельною, високоефективною і конкурентоздатною, і це – не примха, а вимоги часу і реальна потреба сучасного суспільства.

Список використаної літератури

1. Кліщ Г. І. Реформування медичної освіти в Австрії: зразок успішного проведення і приклад для наслідування / Г. І. Кліщ // Медична освіта. – 2011. – № 1. – С. 58-65.
2. Поляков Н. В. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса / Н. В. Поляков, В. С. Савчук. – Д. : Изд-во ДНУ, 2007. – 596 с.
3. Медична освіта в світі та Україні / Ю. В. Поляченко, В. Г. Передерій, О. П. Волосовець [та ін.]. – К. : Книга плюс, 2005. – 383 с.
4. Рейтмаер М. Й. Інтеграція України в Європейський простір вищої освіти. Основні переваги і недоліки. Частина друга: недоліки / М. Й. Рейтмаер // Галицький лікарський вісник. – 2012. – Т. 19, № 4. – С. 115-118.

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНУ ОСВІТУ ЛІКАРІВ СТОМАТОЛОГІВ-ОРТОПЕДІВ

Нідзельський М.Я., Цветкова Н.В., Писаренко О.А., Давиденко Г.М., Соколовська В.М.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Для підняття рівня медичного обслуговування і зниження рівня лікарських помилок у розвинених країнах світу вже багато років практикується безперервна медична освіта з використанням дистанційної форми навчання. На кафедрі післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» на циклах спеціалізації, тематичного вдосконалення і стажування активно впроваджуються елементи дистанційної освіти.

Ключові слова: елементи дистанційного навчання, післядипломна освіта.

Підвищення ефективності охорони здоров'я – це перш за все вдосконалення системи професійної підготовки медичних кадрів. Швидкі зміни в медичній теорії та практиці вимагають постійного підвищення кваліфікації лікарів. Провідним напрямом удосконалення процесу підвищення кваліфікації лікарів на етапі післядипломної освіти є поступове впровадження сучасних форм навчання. Під час навчання важливо почати саме з етапу спонукання фахівця до самовдосконалення. Традиційні методи навчання лікарів у першу чергу спрямовані на засвоєння і поглиблення знань шляхом передачі інформації з подальшим її втіленням у конкретних професійних діях за алгоритмом. У зв'язку з переходом практичної охорони здоров'я на надання медичної стоматологічної допомоги населенню відповідно до протоколів такий підхід до підготовки сучасних лікарів цілком виправданий (наказ МОЗ України № 566, 23.11.2004) [1].

Однією із сучасних технологій підвищення кваліфікації лікарів є дистанційне навчання. Слід зазначити, що для підняття рівня медичного обслуговування і зниження рівня лікарських помилок у розвинених країнах світу вже багато років практикується безперервна медична освіта саме з використанням дистанційних форм [2]. Поступово дистанційне навчання впроваджується і в Україні. Утім, його ширше впровадження потребує вирішення низки завдань. Перш за все слід визначити сутність, зміст і структуру дистанційного навчання, потім окреслити організаційні умови і методологічні підходи, які сприяють його розвитку на етапі післядипломної освіти.

Нині в медицині широко розповсюджене навчання через медичні журнали й онлайн-конференції. Сучасна ме-

дична освіта вимагає використання інноваційних перетворень у методології навчання. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє перевести процес навчання на якісно вищий рівень. У результаті відбувається переорієнтація традиційного навчання, де змінюється роль слухача: він стає активним учасником освітнього процесу. Важливо, що у вивченні будь-якої стоматологічної спеціальності візуалізація відіграє ключову роль. Психолого-педагогічні дослідження показують, що використання електронних навчальних систем із засобами візуалізації сприяє успішнішому запам'ятовуванню навчального матеріалу, дозволяє проникнути глибше в сутність пізнавальних явищ. Це зумовлено активізацією роботи одночасно обох півкуль: ліва півкуля звично працює при традиційній формі навчання, а права півкуля, відповідальна за образно-емоційне сприйняття інформації, активізується при візуалізації. У результаті відбувається творчий і професійний розвиток особистості лікаря-стоматолога.

У зв'язку з упровадженням дистанційного навчання лікарів-стоматологів виникає необхідність змінювати методи роботи викладачів, що стосуються побудови освітнього процесу, оцінки навчання і методів забезпечення якості викладання. Безумовно, що в цьому процесі ключову роль відіграють компетентність і професіоналізм викладача, адже дистанційна освіта розширює й оновлює роль викладача, робить його наставником, який має координувати пізнавальний процес, постійно вдосконалювати курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і професійну компетентність відповідно до інноваційних технологій навчання.

На кафедрі післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» на циклах спеціалізації, тематичного вдосконалення і стажування активно впроваджуються елементи дистанційної освіти: лекції online, тестування (початкове, проміжне і підсумкове), розв'язання ситуаційних задач, семінарські заняття.

З огляду на те, що велика кількість курсантів здобула освіту досить давно, виникає необхідність створення такого алгоритму викладання, який дозволяє оновити теоретичні знання з основних розділів ортопедичної стоматології. У зв'язку з цим розроблені і проводяться лекції, присвячені сучасним методам лікування патології зубощелепної системи, а саме: патологія твердих тканин зубів (каріозні ураження та їх ускладнення і некаріозні ураження), патологічна стертість (вертикальна, горизонтальна, змішана), часткова адентія, повна вторинна адентія, захворювання пародонта, деформація зубних рядів, захворювання СНЩС, захворювання слизової оболонки порожнини рота, захворювання язика, поєднані форми уражень і захворювань, травматичні ушкодження і деформації щелеп, аномалії розвитку щелеп.

Наведено приклади клінічних ситуацій із повним описом етапів стоматологічного лікування певної патології, представлений збірник кросвордів з ортопедичної стоматології, електронні навчальні посібники для поглибленого вивчення окремих розділів. Окремо надається нормативна документація з ортопедичної стоматології: стандарти і протоколи ведення хворих, накази МОЗ України тощо.

Дистанційна освіта мотивує до самостійної, творчої роботи курсантів. Управління освітнім процесом із боку педагога - це постійний моніторинг за ходом процесу навчання, розробка і здійснення своєчасних коригувальних дій. Види контролю дозволяють проводити діагностику початкового рівня знань під час і після закінчення навчання. Для виконання цього завдання створено банк тестових питань. Система контролю знань слухачів охоплює тренувальний навчальний контроль, вхідний контроль знань, тестовий контроль із теми і розділу, підсумковий контроль.

Велика увага в процесі підвищення професійної компетенції лікаря надається самостійній роботі: опис конкретного випадку з практики з висвітленням скарг, анамнезу, даних об'єктивного, лабораторного й інструментального обстежень, обґрунтування діагнозу і його формулювання відповідно до сучасних класифікаційних норм, тактика лікування (з обґрунтуванням вибору конструкції).

Після закінчення курсант виконує підсумкове тестування, розв'язує ситуаційні задачі підвищеної складності: багатоступінчасті, завдання з даними обстеження. Дистанційний тип навчання робить системи оцінки знань об'єктивними і незалежними від викладача, мотивує слухачів до самостійного пошуку вирішення поставлених перед ними завдань із використанням Інтернет-ресурсів, сприяє підвищенню їхньої соціальної і професійної мобільності, соціальної активності, кругозору та рівня самосвідомості.

Методика дистанційної освіти дозволяє реалізувати для слухача індивідуальну навчальну програму і навчальний план, дозволити самостійно вибирати послідовність вивчення предметів і темп їх вивчення. Разом із тим, оскільки ортопедична стоматологія є клінічною дисципліною, дистанційна освіта не може розглядатися як пріоритет, а лише як один із сучасних елементів навчання.

Список використаної літератури

1. Опанасюка Ю. В. Протоколи надання стоматологічної допомоги / Ю. В. Опанасюка. – К. : ТОВ Видавничо-інформаційний центр «Світ сучасної стоматології», 2005. – 507 с.
2. Безродная Г. В. Принципы компетентного подхода в медицинском вузе / Г. В. Безродная, Д. А. Севостьянов, Т. А. Шпикс // Медицина и образование в Сибири : электронный научный журнал. – 2008. – № 2. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ngmu.ru/cozo/mos/article/text_full.php?id=251.
3. Кабулбекова А. А. Инновационные технологии в подготовке врача в системе последипломного образования / А. А. Кабулбекова, С. А. Оспанова, А. Д. Сатвалдиева // Вестник КАЗНМУ. – 2015. – № 2. – С. 41-43.